

ĐỖ-VĂN-Y
QUẢN-LÝ
Giá bán nhật trình
AN-HÀ
Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....3 00
Giá bán riêng nhật
trình L'APPEL
Trọn năm.....6\$00
Sáu tháng.....4 00
Giá bán chung hai bản
Trọn năm.....10\$00
Sáu tháng.....6 00

AN-HÀ-BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGO DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles
NHÀ BÁO Ở TAI ĐƯỜNG—Boulevard Delanoue—Cantho
Directeur Politique: **TRẦN-ĐẮC-NGHĨA**

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-NÓI

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gửi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. ĐỖ-VĂN-Y quản-ly

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gửi số tiền
luôn, hẳn-quản lấy làm
thâm cảm.

BÀI BẠC CÓ LẮM ĐỀU HẠI ai cũng biết, song ít ai tránh khỏi được

Cái vấn đề cờ bạc, từ bây giờ nay
còn báo cũng từng lần luận chẳng
biết là mấy phen, lẽ thì không nên
nói nữa lần chỉ cho nhảm tai chân
mắt độc giả chứ tôn, nhưng mà
dang buổi xuân này chính là mùa
cờ bạc, trường cũng nên bàn luận
ít đến đề này, nhỡ ai hại của sự
cờ bạc cho những người ham chơi
lạ nó, thì chẳng phải là chẳng có
ích vậy.

Thật trường ai này cũng biết
ràng cờ bạc là một mối hại to, bởi
thế nhà nước đã lập hình phạt rất
nghiêm để trừng trị những người
ham chơi cờ bạc rồi phải bị bắt
được. Tuy là nghiêm rang nhặc
cầm thì mặt long, song các hạng
người đánh bạc cũng cứ xem đó là
khinh thường mặt, chẳng hề nao
núng! Ở cờ bạc có ma lực mạnh
bạo là dường nào, mà nó cảm-đổ
con người rất dễ! Chẳng màng bại
hay thắng, chỉ cần thắng là được, thua
nhược nhà, khiến cho người cờ bạc
dường như bị hóa mà thuộc lú, mất
cả trí khôn, không tính công việc gì
khác hơn là tính qua cờ bạc. Chẳng
những là hạng thường dân, dẫu
cho đến hạng người cao sang từ tế
hệ đáp nhấc cờ bạc đi rồi, thì có
bấy ai bỏ được? Và lại: các hạng
người trong xã hội ta, xét coi có
hạng nào không biết chơi bài bạc,
không biết đánh me, thì biết đánh
lô, người không biết đồ hột thì
biết đánh đề. Các môn bài bạc, từ
cờ, sang khau, phá hổ, bài cào, cầu
cá, thỉnh cầu, ngẫu-bám, me, đề
xé-bia, hàng cò, thời cầu, v.v., v.v.,
tóm lại chẳng biết môn này thì biết
môn kia, nhứt là từ lễ Tết đến đến
đông hai, tháng ba, tháng tư, thì
chính là mùa cờ bạc & xé-minh, bắt
cứ là ở thị thành đô hội, nhiều bạc
nhiều vàng, rành rang công việc,
dẫu cho đến trong tổng trong làng
còn cũng thấy tại, mai có lễ tránh,
cùng trừ học lại mà chơi cờ bạc.
Bây giờ đây là một đề đề cho người
ta, khiến tâm thần trong cơn nhảm
lạ, dẫu dẫu chơi cho tiêu khiển,
lạ lạ định an thần tức của theo
cờ, thanh lý thời quen, cũng có
tặng người vô nghề nghiệp, chuyên
quản môn cờ bạc mà làm chức sanh
nhai. Đem ông đến bà, dẫu sang
dang học, dẫu giàu dẫu nghèo, hệ
đem sa bại bạc đi rồi, thì nào còn
biết nghĩ đến sự tương-lai, phẩm
giá thân mình của họ là gì! Than
cổ, niềm tin suy bại, đó bạc môn
trung, ai cũng là biết, mà ít ai giữ
được cho vẹn toàn!

Hàm bài bạc cho tiêu khiển, hoặc

đứng nó mà làm kẻ sinh tồn, thì có
tưởng gì đến việc làm an khải; công
nghề thương nghiệp chẳng những
là không có thể mướn-mang mà lại
còn đình trệ thêm nữa. Ham lấy
nó thì ngày đêm rầu rầu, tâm
khắc gì mà gởi lịch sác Sinh, tâm
thần mệt mỏi, nhứt tịch nguyệt
tự, thì chẳng khỏi sinh chứng này
bệnh nọ, hại cho hệ vệ sinh, thì phải
đoàn thọ.

Dám sa cờ bạc, công việc thấy
bỏ phế, thua mãi theo gờ, trước còn
xuất của nhà, bạc hiện vàng ròng,
thế phải vay phải nợ, thế nhà bán
ruộng, đến khi cũng hết thế vay
hồi ai nữa, thì tất trong tay phải nghĩ
đến việc làm xằng, trước còn an cấp
của người nhà, sau lần đến của
người ngoài. Dẫu chính mình đi
trộm cắp không thể được, thì cũng
mưu sự chi chộc cho kẻ khác, được
chia của mà đi ngồi sông; chẳng
may bị chứng bắt được, thì chẳng
khỏi mang tù tội khổ sở. Trong một
sòng bạc bài, chẳng phân được
sang hèn, thấy như ông, ông như
thằng, có như chị, chị như bà, thật
tự hỗn độn, cá rau lộn xộn, không
còn phân ai là kẻ hay người dở, hệ
ai an nhiên nạng túi là lành là khôn,
đem ông ngồi chen với đem bà,
tháng kia đứng lẫn với bà nó,
không còn có phong thế gì ở đó nữa.
Bởi vậy có lời người ta ví rằng:
"sòng bạc là nơi đem bà mất trinh
tiết với chồng, đem ông bỏ vợ, con
gái chửa hoang". Thật vậy, sòng
bạc là nơi phạm sự xằng xá trong
phong-hóa, vì cờ bạc mà vợ chồng
phân rẽ, cha con biệt ly, con gái
sanh hư, con trai sanh lòng dâm dục
gian ngược. Đây là kẻ sơ ít đến hạn
trong việc cờ bạc mà ra, chờ mà
biết cho đủ thì không gây mực
nào mà là cho hết được.

Phải biết rằng: những hạng
người đánh bạc ai chẳng phải là
người ngu dốt chỉ dân, phần nhiều
là hạng người lành lợi, xảo trá,
khôn ngoan; nhưng mà xét lại, hệ
họ lành lợi, xảo trá bao nhiêu đi
tâm thế lộn-lường, gạt gẫm người
khác, thì họ lại càng khổ sở xằng
xá bấy nhiêu vậy. Vì chơi dao hoai thì
phải có ngày đứt tay chớ nào
không!

Trên kia đã nói: cờ bạc là mối
hại to, ai này đến biết, vậy bài này
dại khải chỉ lập lại các điều hại ấy
ra, mong rằng những tay đánh bạc
hãy đọc lấy mà sớm tỉnh ngộ hồi
tâm, để khỏi mang đến xằng-xa khổ
sở về sau đó.

Hòa-Nam

Một quyền sách nên đọc

Sách gì mà nên đọc? Đó là
quyển "Thế lực khách-trú và vấn
đề di dân vào Nam-kỳ" (1) của ông
Đào-trình-Nhất, là một nhà làm báo
có giá trị ở Bắc-kỳ, mới xuất bản
trong tháng trước đây vậy.

Nay trước khi xét đến quyền
sách ra đời có ích lợi thế nào, xin
hỏi qua các bạn đọc quyền sách để
các bạn đọc "báo này". Trong sách
này, có hai phần, phần thứ nhứt,
nói về vấn đề thế lực khách-trú ở Nam-
kỳ, tác giả chia ra từng mục như
sau này:

1° Người Tàu sang Nam-kỳ từ
bao giờ? Quốc triều ta ngày
xưa chiêu tập dân Tàu và xử-tri họ
khôn khéo là thế nào? — Lịch sử
người Minh-Hương.

2° Dân số người Tàu trong Nam
kỳ. — Nam bang Hoa-kiều. — Đại-
khải cái nghề của mỗi bang. —
Nghĩa đoàn-thể của họ. — Việc lập
lãnh sự. — Cái vấn đề «dây khách»
ở trong nước ta.

3° Vấn đề người Tàu trong Nam
kỳ. — Mây ông vua tiền bạc. — Cái
thế lực kim tiền của họ.

4° Đại-khải cái tình hình buôn
bán của các chủ. — Cái lợi độc
quyền. — Nghề buôn lúa gạo. —
Mây đến gian tham của họ. —
Cuộc buôn của Hoa-kiều do một
người Pháp bán.

5° Vì sao người Nam-kỳ không
trọng nghề nghiệp? — nghề nghiệp
của Hoa-kiều. — Nghề thủy vận. —
Các công nghệ khác. — Nhân công.

6° Việc giáo dục. — Việc truyền
bá tư tưởng. — Việc từ thiện. —
Việc v.v.

7° Cái tánh chất riêng của Hoa-
kiều, tánh nhân nại. — Cái tư-
tưởng thông lạc. — Hoa-kiều ở đây,
cực trị an của ta có ngại vì không?
Mây cái tội ác của Hoa-kiều. Thiên
địa hội, buôn người, làm gây bạc
già v.v.

Coi cái mục lục về phần thứ
nhất trong quyển sách, đủ biết tác
giả rất có công phu khảo-cứu,
trong phần này, ngoài sự khảo
cứu bằng phép quan sát, tác giả
còn chịu khó sưu-tầm biên-dịch

(1) Ai muốn mua sách này, xin gởi
giấy ra cho tác giả ở N° 15 Rue de la
Mission Hanoi, ở các hãng sách ngoài
Bắc, có bán cả.

(2) Về phần thứ nhứt trong quyển
"Thế lực khách-trú và vấn đề di dân
vào Nam-kỳ", ông Nhất có biên-dịch
được nhiều những tài-liệu trong
quyển «Vấn đề di dân của người Tàu
ở Đông-Pháp» (L'Immigration chinoise
en Indochine) của ông luật-khoa-tiến-
sĩ Lafargue. Sách này có bán ở nhà in
Imprimerie d'Extrême-orient Hanoi.
Ai muốn khảo cứu cho rộng nên mua
một quyển mà coi. — NAM-GIANG

những nghị định của nhà nước
(documents officiels) có quan hệ
đến sự sinh hoạt của người khách
ở Nam-kỳ (2).

Còn về phần thứ hai, bàn về
vấn đề di dân vào Nam-kỳ, là phần
quan trọng trong quyển sách, tác
giả chia từng mục như sau này.

1° Nghĩ thế nào mà trước hết
được cái đầu tiên. Vấn đề di dân
giờ? — Lại tây chay nữa chăng?
Hay là ra luật hạn chế?

2° Cái thế lực Trung-Bắc phải
di dân đi. — Đắt hẹp người đồng.
Ruộng ít mà hay mất mùa. —
Nghề nghiệp không đủ cho dân
làm. — Chứng tỏ sự di dân vào
Nam-kỳ là phải.

3° Việc di dân phải như có
Chánh-phủ giúp. Dân Bắc-kỳ
muốn vào Nam-kỳ, trước hết phải
lo ba điều. a) Xin Chánh-phủ tha
cho thế căn cước; b) Xin Chánh-
phủ trợ cấp khoản tiền tầu; c)
Phiên anh em trong Nam giúp đỡ
cho sự tìm việc làm.

4° Người ta chê nhân công mình
những thế nào? — Có phải thế hay
không? — Di dân phải đi cả gia-
đình. — Cái vấn đề tiền lương.
Phải bình vực nhân quyền và
sinh mạng của họ. Giây giao kèo.

5° Ruộng hoang trong Nam-kỳ.
Cải chương trình mở mang nông-
nghiệp của Chánh-phủ. Vấn đề
khẩn hoang. Nhân công Trung-
Bắc đối với việc khẩn hoang trong
Nam-kỳ. Hội nông-nghiệp trong-
tê đối với việc này.

6° Công nghệ của xứ Bắc đối
với Nam-kỳ có quan hệ là thế nào?
Vấn đề đem thợ vào làm. — Vấn-
đề này vì dầu mà khó. Nghĩ cách
nào đem họ vào làm thế nào, cho
chắc chắn và lợi công việc.

7° Vấn đề buôn bán của người
Bắc ở trong Nam. Trong Nam
còn nhiều nghề nghiệp có thể
dùng được dân nhân công ở
Trung-Bắc kỳ vào.

Về phần thứ hai, tác giả cũng
biên luận rất xác đáng như phần
thứ nhất tóm lại mà nói thật là
một quyển sách có giá trị vì các
câu này. — Không nói đến cái giá
trị về văn chương với — câu nào
cũng vậy, như là trình bày trước
mặt công chúng cái luận-trường
sinh-hoạt của người khách và
người mình ở trong Nam-kỳ một
cách rõ rệt, nghĩa là lời phân-đoán
rất đúng với sự thực vậy.

Xét về phương-diện văn chương
thì từ xưa tới nay, dân ở trong
Nam hay ngoài Bắc, bấy giờ lời văn
nghị luận trường-thiên dài-dặm
này mới có là một, mà đáng quý

hơn nữa là tác giả biết đem cái văn
tài mà viết những sách có ích cho
quốc-dân, không như ai, có đôi
chức văn-tài, thường đem cái «tội»
ra làm quảng cáo với xã-hội! Cho
nên báo Đông-Pháp ra ngày 13
Décembre vừa qua, ông Hồng-Phi
là nguyên chủ-bút báo Đông-Pháp
có nói rằng: «Quyển sách này ra đời
thật là lợi ích vô cùng rất xác đáng
vậy».

Trở lên bình giả đã nói qua cái
giá trị về văn chương nghĩa là về
cách bố-cuộc, cách lập luận, nay
xin nói đến quyền sách ra đời có
ích lợi cho quốc dân như thế nào?

Lâu nay, những nhà có tâm-
huyết đối với quốc-dân thường lưu
ý về cái vấn đề di dân vào Nam-kỳ
chính ông Đào-trình-Nhất khi ra
Bắc đã có viết ở Thục-Nghiệp
Đan-Bảo và ở Hữu-Thanh Tập-
Chỉ hồ hảo cổ-dộng nhiều lần vì
cái tình thế sinh-hoạt ở hai xứ
Trung-Bắc rất khó khăn, đất hẹp
người đông, lại còn bị những tai
ách như lụt lội, mất mùa...! Tuy
ai cũng hiểu cần phải di dân vào
Nam-kỳ song việc di dân có hai
điều khó: 1° một là vào Nam-kỳ làm
an tại phải xung đột với một toán
dại-dịch là người Huế-kiều, làm
thế nào khuyến-phúc được họ.

2° Hai là muốn vào Nam-kỳ,
chẳng những phải biết rõ thế lực
Khách-trú để mình dự bị để
kháng với họ, lại còn phải biết cái
tình thế sinh hoạt trong Nam-kỳ
ra sao, buôn bán thế nào mà
người ra sao? Những sự khó này
chỉ là «khó» về trước mà thôi,
nghĩa là «khó» ở trước ngày «đi
sinh» quyền «thế lực Khách-trú
và vấn đề di dân vào Nam-kỳ». Vì
bây giờ báo sự khó đó đã từng
biên giãi rõ ràng, muốn biết cách
buôn bán của khách-trú, cái thế
lực của họ, cái tánh chất họ, sự
sinh-hoạt họ và hiểu cái tình thế
Nam-kỳ đang cần nhân công là
thế nào, thiếu nghề nghiệp gì v.v.,
v.v., thì chỉ phải coi quyển sách nói
ở trên là thừa-đủ, quyển sách này
vừa là một cái «khí giới» để họ
xé và vừa là một «ông thầy» chỉ
dường cho bao nhiêu người có
chí muốn vào làm an tại trong Nam.

Tuy nhiên sách này ra đời,
chẳng những ích cho dân Trung-
Bắc mà còn có lợi cho cả anh em
Nam-kỳ, vì lần này trong Nam, đã
nhiều nhà ra buôn bán, đã buôn
bán tất là phải cũng như cái
tình thế người Bắc vào Nam như
đã nói ở trên — số sát với các chủ,
nếu không biết rõ những nơi yêu
địa, hiểm-địa của người khách

TRUNG-CHAU LỮ-QUÁN (Hotel Central)

Nhà
khách-
sàng
Trung-
chau
lữ-
quán
phòng
rộng-rải
mát mẽ
và
sạch sẽ
ở giữa
châu-
thành

Kính trình Lục-châu quý khách rõ: Ngày 1er Janvier 1925 tới đây, chúng tôi có mở một nhà khách-sàng hiện là «TRUNG-CHAU LỮ-QUÁN (HOTEL CENTRAL)» tại đường Boulevard Delamare, giữa châu-thành Cantho, cho nhà in cũ. Nhà ngủ chung to cao-ráo sạch sẽ, ở nhậm cho thanh vắng, êm tịnh và trông vào trung ương châu-thành.

Phòng thi rộng-rải, mát mẽ, nhà tắm nhà tắm, nhà bếp thay đổi tinh-khiết, vèn-vàng; giường nệm, drap, cũng là khăn bàn áo gối trong phòng thường giữ-gìn sạch sẽ. Lại trong mỗi phòng có đặt ống dẫn nước cho tiện bề quai khách rửa ráy. Phía sau có chỗ để xe hơi.

Phòng chúng tôi làm thiết là kỳ hòng, quý vị hành khách đến ở sẽ được mọi bề thuận tiện, trông không dàu dàu. Xin quý khách đến ở một lần thử rồi.

nghĩa cái thể lực của khách-trú thì làm thể nào mà đánh đổ họ được mà cướp lại mỗi thương quyền vậy.

Sách này ra đời thiết là ích lợi cho cả Trung Nam Bắc. Phẩm sách gì ra đời cũng vậy, một cái giá trị về văn-chương chưa đủ cho người ta phục, cái chỗ đáng phục là phải làm thể nào có ích lợi cho người đọc. Cái bình-tĩnh mà xét, quyền này thiết là gồm đủ hai tư cách: 1- văn giản dị (simple), minh bạch (clair), rõ ràng (précis), đủ tính-chất yêu cầu trong phép hành văn; 2- nghị luận sắc-tác, không có chỗ nào phiền-luận, mỗi mỗi đoạn văn như bày một cái hoạt-cảnh cho người đọc coi vậy.

Xưa nay ai vào Nam kỳ ra nói về các nhà văn sĩ thường là chỉ thấy kỹ-thuật ôm tới nào là hẹp ông họ, an-tặc với ông kia, ai người biết sự tâm vật hiện vật cái gì có ích cho người đọc, này thấy M. Đào-trình-Nhật còn thêm nên viết được quyển sách có giá trị như vậy hẳn-chi xin có lời ngợi khen và giới thiệu với quốc-dân.

NAM GIANG.

Ai tin

Một hay được tin chứng minh rằng chánh thất của M. Hồ-trường-Sanh Hương chủ ở làng Đông-huân (Trần) là cô Phạm-thị-Ma làm bình năm nhà thương Cantho không mấy ngày mà bắt hạnh từ trần ngày 8 Février này lúc 9 giờ tối, hưởng dương được 32 tuổi.

Đến báo kính lời phẩn ưu cùng M. Hương-chủ Hồ-trường-Sanh và bần quàn và xin để lời cầu cho vong hồn cô Hương chủ; bằng đạo tiên điều, vẫn hương tự tại.

An-Hà

Thuốc thoa Cadum để trị các bệnh ngoài da

Không có thuốc nào trừ các chứng bệnh ngoài da cũng là trị lành: gẻ chốc trên da đầu còn nít, hiệu-nghiệm cho bằng thuốc dán Cadum. Thuốc để thoa xước hay là, làm cho kẻ đau da, nhọt, gẻ, đặng yên ổn trong mình ăn ngủ được như thường. Thuốc thoa vào thì hết ngứa liền, có gãi da rất rạo, phỏng, sưng thì cũng hết. Mạnh mẽ. Dùng thuốc thoa Cadum còn vì khỏi nhiều sự đau đớn khác nữa, những là: cơ sởi, da ứng đỏ, mủ, nhọt, nổi phong, gẻ chốc, tróc da, tróc vẩy, mủ da, trầy trụa, chảy máu, có lở, có mủ, bị dục tay dục chân, phỏng lửa, bị vật đâm chích cắn, vằn, vằn.

Ngài thì có tánh sốt sắng nóng nảy cho rồi việc quan làm, mà ngoài việc phân sự, ngài lại có lòng nhơn từ có nét vui vẻ, chẳng chịu kiêu cách ít làm oai nghiêm.

Tục ngữ có lời rằng: quan yêu bạn ghét, nhưng quan quân ta đây các quan chánh bỏ đều ra, mà bạn vẫn không ai ghét dẫu, là vì ngài chẳng chèn cây thế mà ý với ai cả, bởi Chánh-Phủ xét kỹ công cang ngài, bởi quan trên yêu ngài cho nên đường công danh ngài rất mau tới, cách ngoài bốn năm mà thăng hai chức cao sang.

Ban quan Tri-Phủ chủ quận hôm nay ngài dâng Chánh-Phủ trọng thưởng chức trước cao thăng như vậy, ngài vui vẻ bần quyền vui vẻ, anh em chúng tôi là tôi em trong xứ Trồn này đều vui vẻ lắm, vì có câu: Thấy vui để từ cùng vui, vậy chúng ta đồng cùng nhau cạn ly Champagne này mà chúc mừng cho quan tân Tri-Phủ được vững bền trong hoàn lo.

Sau khi ông cả Châu được lời thì quan chủ quận trả lời cảm ơn lòng tốt và nhơn dân có lòng thương mến ngài, và ngài cũng lấy làm thương mến nhơn dân trong quận lắm, dẫu người lớn đầu kẻ nhỏ cùng vậy.

Quan quân trả lời miệng một cách rất bậc thiệp, nói tiệc đều vô tay mừng và khen ngợi vô cùng.

D. V. (Lai-cáo)

Cáo bạch

Kính trình quý vị dưng rõ:

Tại nhà In Hậu-Giang Cantho có lãnh đại-lý bán dầu lửa của hãng Mỹ-quốc Đại-quang hóa dầu công-ty, hiệu CANTACH và cái Đổng mồi. Hai hiệu dầu này thiết là dầu Huệ kỳ, thắp không có khói và sáng lắm, không có thứ dầu nào sánh kịp. Giá bán lại rẻ. Hai thứ dầu này trước giờ ở Saigon và Chợ-lớn bán nhiều lắm, nay mới đem xuống bán tại Cantho vài tháng này, ai dùng nó cũng đến khen là một thứ dầu tốt lắm. Quý vị khi nào muốn mua dầu lửa thì hỏi mua cho được thứ dầu "Đại-quang".

Có trữ bán tại

Nhà In Hậu-giang Cantho
Tiệm Quảng-cử-Xương Cantho
— Hữu-hưng-Long —
— Quảng-nhơn-Xương —
— Quảng-ích-Lợi — Canrang
Trần-quí-Hiệp —
Trần-hữu-Kỳ — Phong-diên
Quảng-thái-An — Bình-thủy
Kỳ-sanh-Dương — Cánh-vân

Và lại bán hiện mua bán thương-giữ sự thật thà dễ chán làm gạc, cho nên dầu của bần-liên bán ra quý-vị có mua thì chắc ý không sợ làm đổ giá đó mao.

Xin quý-vị tưởng tình và lưu ý.

Đỗ-VAN-Y Quàn-lý

Nhà In Hậu-giang Cantho

Kính cáo

Xà-trưởng khai bảng

Làng Tân-an, tổng Định-bảo, quận Bảo-An, tỉnh Cantho, có M. Trịnh-dực-Hoàng niên kỷ năm nay được 27 tuổi gia tư phú túc, Tây Nam hai mặt chữ đều thạo, văn là chỉ phái của ông Cả-trưởng Huỳnh-hữu-Cần và M. Huỳnh-hữu-Đồng nghị-viên địa-bạt. Thừa chi tông thân xưa, nam rồi M. Trịnh-dực-Hoàng có ra giúp việc làng làm chức xã-nhi, năm nay lại được cử làm chức Xà-trưởng. Làng Tân-an là một làng lớn như trong tỉnh Cantho, địa-giới gồm cả châu-thành, dân số đông đảo, thuế vụ nhiều, bạc công-như trên 100 ngàn, dẫu rằng mọi vị hương-chức đều có phần việc riêng; nhưng mà cái trách-nhiệm của vị hương-chức để chấp lo hộ danh, thâu thuế vụ đông cho nhà nước là chức xà-trưởng thường phải nặng nề hơn. Nay M. Trịnh-dực-Hoàng được lãnh cái trách-nhiệm trọng đại đó, thì du-biệt cho M. Hoàng du-tái du-tri, nên trên trước trong làng mọi đồng này đều như vậy; thì há chẳng phải là một đên vinh-dị cho M. Hoàng đó ra!

Lãnh chức xà-trưởng kể từ 1er Janvier 1925, chiến chưa-nhứt 8 Février rồi từ là ngày 16 tháng giêng Annam là ngày M. lần xà-trưởng Trịnh-dực-Hoàng trách nhứt khai bảng và có thuyết đại-tiệc tại tư gia ở Tham-Tướng thỉnh quan chức tổng-lương thường gia khách trú và bang-hữu đến hi-tặc đem ước được trạm vị. Nhà chung dưng có nghị-tiệc, có treo rợ rõ, mưng chan-rang ngon, lại có nhiều liên-doi, hoành-trương của thần-bang quyền-hữu đi-hạ-rất-đẹp. Lúc nam-giờ chiến-dã thấy quan-chức kẻ-ai-phục-người-nam-phục-lan-lan-tề-từ-dung-rượu-aperitifs, thoát-đến 6 giờ đến dôi trong ngoài to-rạng-đương-như-nội-luộc-dang-xem-thật-là-ngạc-luộc. Kể 8 giờ tới dự-tiệc, dưng cơm-quang-dong-có-nhiều-món-an-rất-đẹp-khẩu; khi-đến-tuần-rượu-Champagne thì ông Huỳnh-ham-tam-chánh-tổng-Định-bảo-Trần-nhu-Cảng-đứng-ra-trình-diện-mấy-vị-hương-chức-lân-của-làng-Tân-an-cùng-quan-Phủ-chủ-quận-châu-thành-là ông Trương-van-Ngu, ngưu-ben-to-lời-dạy-báo-như-là-cho-tân-xà-trưởng-một-cách-rất-từ-hoa-minh-lý; ngài chỉ-bày-phần-sự-của-mọi-vị-hương-chức-rất-rành-rẻ-và-hứa-sẽ-sáng-lòng-dạy-báo-thêm-khi-nào-huấn-sự-hương-chức-đến-cầu-giáo-nơi-ngài.

Đoạn xong, mọi người đến cang lý-Champagne, dưng dao-dong-nơi-phá-dong-cười-nghe-rất-vui, qua-đến 10 giờ cùng nhau cáo-từ-là-got.

Liên-dip-bàn-báo-sinh-d-lời-mừng-cáo-M. Trịnh-dực-Hoàng được-lãnh-làm-xà-trưởng-Làng-Tân-an-vì-câu-chức-cho-thầy-ra-lãnh-trước-nhậm-lên-lao-này-trong 7 năm (1923-1924) được-mọi-đơn-an-hào.

An-Hà

Thời sự

Cantho

CHÔNG ĐỀ THỊ CỎ CHANG NHA

Chú linh B... ở cơ mả-la Cantho được 4, 5 năm rồi, tánh chu cùn kiêu

mỗi khi quan cật đi thú dôn thì chú kiếm chất, chắt lót đem về lo sấm vàng, neo, quần lãnh, áo nhiều, áo hàng bombay, dù dầm, dề điện cho vợ chù. Thiêm B, mặc dù dồ vô đi qua lại cho chủ nhậm thật là đẹp, đẹp cả thể. Nghe chổng khen, thiêm đặc chí, mặc dồ lãnh nhiều luôn luôn, dẫu chắt lảng, rười dậu phải chổng gây, bới tóc thủ dều, có giồng có ngon, thêm cái mình xà uống khúc, khi đi thì thiêm lặn qua lặn lại làm cho chủ linh khoái ý cười rồ, có một dều chú B. làm, cũng khá tội nghiệp cho chủ, vì chủ khoái ý cái mình-xà uống-khúc của vợ chủ mà chủ không dề có người khác khoái ý như chủ vậy.

Từ ngày 1er Janvier 1925 đến nay, chủ linh B. được quan sai đi dôn Bạch-gôi, dề thiêm B. ở nhà một mình, đem thanh canh van lòng xuân kho dân, thiêm nghĩ cho: làm người dề có mấy thân, hoa xuân dề có mấy lần lai qua, ai dại gì mà không chơi; chơi o-hiền-chấn-hoa-chè, cho-lang-lóc-dá-cho-mé-măn-dời, tình-vay: nên-đem-9-Février-thiêm-B... thừa-luợc-chổng-di-khoi, đem-một-người-tinh-nhan-về-nhà-mật-dầu-hẹn-nước-thề-non, dôi-dầu-chung-gôi. Oi! cuộc-vui-kẻ-biết-mấy-thu, rui-dầu: khiến-chủ-B. đem-tham-canh-len-về-thăm-thiêm, gặp.....chủ-quyết-rước-theo-bắt-cho-được-gian-nhân; song-bị-thiêm-B. cang-lò-cho-người-tinh-tàu-thoat.

Chủ B. lúc-long-muốn-danh-thiêm; nhưng-bị-thiêm-lời-to-nhỏ-giọng-ni-nog-vuoi-về-chủ-một-hỏi-chủ-xuoi-có-lấy-tay-chang-qua-có-thiêm-rồi-nói-nhỏ-nhỏ-như-vậy: mình-oi! tôi-thương-mình-quá-bộ, dề-mình.....chết-được-chưa! Giồng-mạnh-thiệt!

MỘT TRẦN HUYẾT LƯU

Ngày 7 Février lúc 9 giờ sớm mai tại làng Tân-quê nơi nhà bà già Lâm-thị-Buổi có xảy ra một vụ dâm-châm 4 người (3 người đơn-fa, 1 người đơn-ong). Bà Lâm-thị-Buổi 60 tuổi bị chêm một mặt một đả-xem-cùng-là-trong-lich-và-có-2, 3 vit-khắc-nữa. Dương-thị-Mười 20 tuổi cũng bị trọng-tiệt, còn bị chêm nặng hơn và có nhiều vit-dao-thầy-ghe-mình-thì-Dương-thị-Cánh 35 tuổi, còn chổng của-thị-Cánh-là-chệ-cung-bị-chêm-nhiều-vit. Máy-người-bị-chêm-dây, khi-đem-đến-nhà-thương-thì-mình-mấy-áo-quần-dầu-có-dính-dây-những-mau. Thật-là-một-trần-huyết-lưu-mảng-giáp!

Theo-lời-khai-của-mấy-người-này-thì-hết-thầy-5-người-dồn-ong, cũng-vì-sự-tiền-bạc (nợ-nần-lay-là-bãi-bạc-chi-dò) nên-nó-khí-ra-oai-chêm-dồn-bà-trong-tiệt.

Vậy-cũng-là-ảnh-huống-mà-là-ảnh-huống-chêm-bà-già, dôn-bà-và-con-gái.

Xe hơi bán

Vì hơi dôi đi tỉnh khác

Một cái xe hơi hiệu "DODGE" còn tinh hảo có nhiều đồ phụ-tùng, có 2 bánh-ráp-sá-g-vỏ-ruột-dễ-tiền-bẻ-thay-dổi-xe-chạy-mau-và-êm-ai-lắm. Muốn-chạy-thử-trước-cũng-được.

G. A. B. N. 1008 KUONG LEN XUONG

Trả-bằng-bạc-hiện-hoặc-bằng-giấy-quốc-trái-cũng-được.

Al muốn mua xin dờ nơi Quan

Lương-Y DUFOSE ở Cantho

Chợ-tiệm NGUYỄN-TIẾN-HÀM, kính mời
CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

ma đó chưa về; đợi qua buổi chiều, chừng Phó lương-quân Men ngồi ghe không dám chèo về lối nhà công-sở, ai nấy lấy làm lạ. Lại hỏi xát người đó đến há đi đâu? Phó lương-quân Men bèn đem đầu đuôi đọc hết thì mới hay là sau khi quan thầy thuốc xem rồi, nói bịch bịch chiêm, dạy đem về chôn, dân khiêng thầy xuống ghe vừa xong, kể có một chiếc ghe lương lớn chở đồ hâm chiếu và đồ ăn-lìm, một ông già, một người đơn ông chừng 30 tuổi và 5, 6 tên chèo, đến khai tự sự rằng thầy đó là thầy của con gái ông lại là vợ của người đơn ông (30 tuổi) đây; vì năm xưa trước ngồi ghe đi chợ lúa, ruộng bị sông nhân chiếm, bao nhiêu ruộng được của người đơn bà này không biết lợi bị chiếm, chừng lâu vớt thầy được lại nghe tin làng giải thầy đến quan, nên theo gập đây, xin cho ông đem thầy con gái ông về Cái-Tào mà chôn cất. Sông có quan Biện-Lý và quan Thầy thuốc cho phép, rồi ông già bèn cho tôi và 4 tên dân đi cõng ra chôn ở ở ghe này một độ mới rõ ghe này tre đứ vậy. May quá, không bị chôn chửu hủi ác khi thêm một ngày nữa đã.

6